

Orquestra Simfònica de la Ràdio Sueca & Harding —Integral de Simfonies de Brahms (I i II)

Palau 100

Dilluns, 9 de maig de 2022 - 20 h

Dimarts, 10 de maig de 2022 - 20 h

Sala de Concerts



Amb el patrocini de:

Agrolimen

Amb el suport de:



Membre de:



Programa

Orquestra Simfònica de la Ràdio de Sueca

Daniel Harding, director

Dilluns, 09.05.2022 - 20 h

I

Johannes Brahms (1833-1897)

Simfonia núm. 3, en Fa major, op. 90

Allegro con brio

Andante

Poco allegretto

Allegro

II

Johannes Brahms

Simfonia núm. 1, en Do menor, op. 68

Un poco sostenuto – Allegro – Meno allegro

Adante sostenuto

Un poco allegretto e grazioso

Adagio – Più andante – Allegro non troppo, ma con brio – Più allegro

Durada aproximada del concert: primera part 45 minuts; pausa 20 minuts; segona part 40 minuts

Concert enregistrat per Catalunya Música

Dimarts, 10.05.2022 - 20 h

I

Johannes Brahms (1833-1897)
Simfonia núm. 2, en Re major, op. 73

Allegro non troppo
Adagio non troppo
Allegretto grazioso (quasi andantino)
Allegro con spirito

II

Johannes Brahms
Simfonia núm. 4, en Mi menor, op. 98

Allegro non troppo
Andante moderato
Allegro giocoso – Poco meno presto – Tempo I
Allegro energico e passionato – Più allegro

Durada aproximada del concert: primera part 40 minuts; pausa 20 minuts; segona part 43 minuts

Concert enregistrat per Catalunya Música

Palau
de la Música
Catalana

Abona't a
Palau 100

Temporada
2022-2023

Filharmònica
de La Scala & Chailly

André Schuen

Simfònica Viena
& Wellber

Orquestra dels Camps Elisis
& Herreweghe

Mahler Chamber Orchestra
& Uchida

Simfònica de Bamberg,
Hrůša & Kopatchinskaja

Simfònica Anvers
& Elim Chan

Monteverdi Choir
& Gardiner

Orquestra Filharmònica de Berlín
& Petrenko

musicAeterna
& Currentzis



Més informació i venda
d'entrades individuals
i abonaments a
www.palaumusica.cat

Segueix-nos
a les xarxes



Amb la col·laboració de:



Ajuntament
de Barcelona
Institut de Cultura



Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura



Poema

Anècdota que no és tal

Faig el recorregut
d'una còlera madura
i cada itinerari
esdevé una odissea
emblemàtica on
l'amor és el destí
més quiet, el deliri
menys negable.

Gràcies a l'aprenentatge
de l'estepa màgica
aprenc que jo no sóc el viatger.

Jo sóc el viatge
que es viatja.

Anna Gual

#Cèl·lula molla de Déu

Molsa (2016)

Agrolimen 

Comentari

La barba de Brahms: abans i després

El 1878 Johannes Brahms va començar a deixar tapar-se el rostre amb el que havia d'esdevenir una barba patriarcal, sumèria, sacerdotal, sàvia, estirada, immòbil, inflada, llarga i fluvial. Malgrat que aquesta barba li va surar més enllà de la meitat de la seva vida (als 43 anys d'una vida de 64) i de la seva obra (l'opus 77 d'un catàleg de 122), una vegada apareguda el pèl serrat abundós, ens resulta difícil associar la paraula "Brahms" amb una imatge que no sigui aquesta: la barbuda.

Entre els estudis musicològics més rebuscats n'hi ha algun que suggereix que abans de la barba, les obres de Brahms són més àmplies i plenes d'extroversió i bravura: les tres *Sonates*, l'*Scherzo*, les *Variacions Händel*, les *Variacions Paganini*, la *Primera* i la *Segona Simfonia*, el *Primer Concert per a piano* i el *Concert per a violí*. Després de la barba (ens recorda el pianista Antonín Kubálek), "*la música de Brahms esdevé decididament més introvertida, contemplativa, melangiosa i fins ombrívola*": les *Simfonies* següents, *op.* 76, 79 i els *op.* 116-119, el *Segon Concert per a piano*, el *Quintet per a clarinet i cordes* i els *Cants seriosos*. La hipòtesi ens diu aleshores: ¿és la barba la responsable de la música o la música és la responsable de la barba?

En un assaig deliciós titulat *Wallender Wall: Der Bart des Johannes Brahms* (Mur ondulant: la barba de Johannes Brahms), el músic i periodista Joachim Reiber ho exposa amb claredat: "*la imatge de Brahms barbut ha crescut massa respecte de l'altra*". I no solament això, "*la transformació externa com a signe de consolidació interna*" és l'argument per acabar mostrant el debat: aquella barba, ¿mostrava o amagava alguna cosa?

No ho sabem. El cert, però (i això sí que ho sabem) és que als 43 anys, en haver renunciat decididament al matrimoni, a l'òpera; després de rebutjar el doctorat *honoris causa* dels "divertits" anglesos, i deixar de costat les seves tasques com a director a Viena, Brahms va fer el seu primer viatge (de cinc), el viatge goethià de qualsevol jove europeu, a Itàlia. Va tornar en èxtasi de Sicília, vi i dispeseres (Taormina?, l'èxtasi!); i tal com suggereix en algunes cartes, per la manca d'un barber, es va deixar créixer la barba entre estudiava i rellegia la *Xacona* de Bach.

“I el pitjor de tot: arribaré amb una barbassa! Prepara la teva dona perquè aquest espectacle horrorós, perquè algú s’ha reprimit durant tant de temps, no pot ser bonic...” Així ho va dir al seu gran amic Scholz... i així va continuar amb les seves pensades sobre el fet... *“Em vaig deixar la barba per no assemblear-me ni a un capellà ni a un artista...”*, *“Amb barba puc anar a Bayreuth de manera anònima i camuflar-me entre els wagnerians...”*, i a sa mare l’adverteix així: *“Estimada mare, tingueu l’amabilitat d’anar a l’Ajuntament amb el passaport adjunt i d’aconseguir-ne un de nou. A més, no oblideu de posar-hi la barba i de fer-ho immediatament”*. En fi..., després d’aquesta decisió, el descuit, la descurança i fins i tot la ridícula de la seva indumentària en seran els símbols. Però, malgrat que a Txaikovski li recordava un vell i bonhomíós pope rus, la figura de Brahms esglaia i paralitza qualsevol pensament. Una mirada fixa i blanca-i-negra –que sabem de ninetes blaves– als retrats que en coneixem, fa sentir un immens desavantatge intel·lectual, mesurada en ironies i judicis brutals.

¿Es pot, doncs, organitzar la vida i l’obra de Brahms en funció d’aquell pèl de la cara, d’aquella barba ubiqua? Res no mostra que no sigui possible i als historiadors –n’hi ha molts que ho asseguren–, tot i que se’ls demana que facin parlar els fets, també els són prohibides moltes coses, però que no siguin tímids en les hipòtesis.

I si parlem de les seves quatre *Simfonies*, no resulta exagerat dir que cadascuna és una aventura molt diferent i un cosmos en si mateixa. Però la millor manera de comprendre-les és d’enllaçar-les i imaginar-ne una simfonia gegantina, un cosmos encara més immens, compost alhora de quatre simfonies com si fossin grans moviments.

Així, la *Primera* –l’esperada simfonia, anomenada “Desena” de Beethoven– és ampul·losa amb la seva introducció imponent: un *timpani* que colpeja amb insistència sobre un fosc i intricat teixit orquestral. L’“*Andante*” és una pausa reflexiva; a l’*scherzo* hi ha placidesa i elegància, però és el *finale* imponent quan es tanca aquest viatge de la foscor a la llum: la melodia de ressonàncies beethovenianes (“...*fins i tot un ruc se n’adonaria!*”, sembla haver dit Brahms...), la seva crida de corn alpi i el seu coral amable que esclatarà ple de llum per tancar la manera grandiosa aquest imaginari primer moviment.

La *Segona* podríem veure-la com un *adagio* tendre i amable que per a Clara Schumann brillava amb un optimisme lluminós i elegíac en contrast necessari amb la *Simfonia* anterior. Alguns van voler dir-ne “Pastoral”, però la cosa no va arrelar... Tanmateix, hi ha regust bucòlic, dansa lleugera, plaers espontanis i també melangia..., però res de tempestes, llamps i trons! La sensació general és d'equilibri i calma, tal com correspon a aquest gran segon moviment de la nostra imaginada megasimfonia brahmsiana.

La *Tercera* és, sens dubte, la més popular per allò de la novel·leta dels primerencs anys seixanta *T'agrada Brahms?* i la seva metàfora dels amors perduts. Segons la seva autora, Françoise Sagan, la pregunta no significava res més que el record d'aquelles tendres èpoques en què ens demanaven quins eren els nostres gustos, la nostra música favorita... La *Tercera* és l'única simfonia que no acaba amb grans fanfares, sinó amb l'eco del primer tema que en el primer moviment és joiós, triomfal i dramàtic per tornar al darrer moment ara ple de calma i balsàmic. Al centre un “Andante” de reposada senzillesa i, després, el “Poco allegretto” amb rostre –si es vol– d'Anthony Perkins i Ingrid Bergmann. Però compte!, ni que s'hagi convertit en “mercaderia” de Hollywood, no ha perdut ni un bri de bellesa ni de la seva estranya mescla de lirisme, afabilitat i delicadesa, com si es tractés d'un gran *intermezzo*.

I com a quart moviment d'aquesta immensa simfonia brahmsiana, doncs justament la *Quarta*, amb la seva hiperbòlica *passacaglia* final, que tanca el gran cicle amb una apoteosi de 35 variacions orquestrals: el final dels finals. Però per arribar-hi cal merèixer-ho, i això significa assaborir amb gust refinat les argúcies tècniques de Brahms. Amb ben poques idees basteix un primer moviment com si fos una xarxa enredada i atapeïda. Hi ha dolor i anhel manifestats en aquesta qualitat tornassolada *dur-moll* (major-menor) que caracteritza Brahms. Però ull!, en aquest cas, la simfonia va de la llum davallant cap a la foscor i tanca així la simfonia colossal integrada de quatre grans simfonies.

★★★

M'agrada Brahms? Doncs sí... La raó és ben senzilla: en Brahms trobo –ahora!– la severitat bachiana, el lirisme mozartià, l'arquitectura beethoveniana, i fins i tot la melangia schubertiana unida a l'esperit fantasiós schumannà. Si hi afegim les elucubracions harmòniques i rítmiques tan estimades i demostrades per Schönberg en el seu assaig *Brahms el progressiu*, acabarem també tenint Wagner (sense metafísiques ni mitologies...) i Schönberg (sense dodecafonisme...), és a dir, la història de la música en un sol compositor, però sense deixar de percebre l'autenticitat genuïna del mateix Johannes Brahms...

I per bé que no caldria dir-ho, també hi trobo (i tant!...) el clàssic i el romàntic, el formal i l'expressiu, l'extrovertit i l'íntim, l'humor agitanat i el cant seriós, l'ampul·lós i el reconcentrat, la complexitat tècnica i la bellesa ingènua. Hi trobo, doncs, el Johannes Brahms barbamec i el Brahms barbut.

Carlos Calderón Urreiztieta, doctor en humanitats i divulgador musical

Biografies

Orquestra Simfònica de la Ràdio Sueca



© Julian Hargreaves

L'Orquestra Simfònica de la Ràdio Sueca és reconeguda com una de les orquestres més versàtils d'Europa, amb un repertori ampli i apassionant i un impuls constant per obrir nous camins.

Guanyadora de diversos premis, ha estat elogiada per la seva musicalitat excepcional, així com per les col·laboracions amb els principals compositors, directors i solistes del món.

Daniel Harding n'és el director musical des del 2007, i també el director artístic des del 2018. L'orquestra també té la satisfacció de comptar amb Klaus Mäkelä com a director convidat principal.

“L'orquestra té una humilitat increïble envers la música i una capacitat meravellosa per a la imaginació i la inventiva musicals”, diu Daniel Harding.

La seu permanent de l'Orquestra Simfònica de la Ràdio Sueca és, des del 1979, la sala Berwaldhallen. A més dels espectadors a la sala, l'orquestra arriba a molts oients mitjançant la ràdio i internet gràcies a la col·laboració amb l'EBU. També són emesos diversos concerts gràcies al Berwaldhallen Play i per la televisió sueca, tot oferint al públic múltiples oportunitats d'acostar-se a una de les orquestres més importants del món. *“Mai he tingut un concert on l'orquestra no hagi tocat com si li anés la vida!”*, diu Daniel Harding.

L'Orquestra Simfònica de la Ràdio Sueca és un element vital del Festival del Mar Bàltic des dels inicis del certamen fa vint anys.

Durant la COVID-19, l'Orquestra Simfònica de la Ràdio Sueca va ser una de les poques orquestres del món que no va deixar de tocar. El seu enfocament innovador i creatiu per fer música en aquests temps foscos va ajudar el seu públic a afrontar-los, i fins i tot van ser notícia les produccions originals quan el públic estava absent, com un *Don Giovanni* a l'escenari, una pel·lícula d'art amb l'*Idil·li de Siegfried* de Wagner i una commovedora *Passió segons sant Joan*, totes amb solistes de classe mundial, dirigida per Daniel Harding i per Andrew Staples.

L'orquestra és convidada habitualment a sales de concerts i festivals internacionals. La temporada 2018-19 va fer una important gira europea amb Daniel Harding i les solistes Janine Jansen, Veronika Eberle i Alina Ibragimova. També va oferir dos concerts al Festival Anima Mundi de Pisa, un amb la *Cinquena Simfonia* de Bruckner i un altre amb *Ein deutsches Requiem* de Brahms acompanyada del Cor de la Ràdio Sueca. La tardor del 2021 l'orquestra va sortir de Suècia per a una nova gira europea amb Daniel Harding, Christian Gerhaher, Isabelle Faust i Johanna Wallroth.

Entre els darrers àlbums destacats de l'extensa discografia de l'orquestra figuren els aclamats enregistraments de la *Simfonia Fantàstica* de Berlioz, la *Cinquena* i *Novena Simfonia* de Mahler i *Ein deutsches Requiem* de Brahms, aquest últim amb el Cor de la Ràdio Sueca i els solistes Matthias Goerne i Christiane Karg, tots sota la direcció de Daniel Harding.

L'Orquestra de la Ràdio Sueca és el principal impulsor de música actual de Suècia i una part fonamental de la missió de l'orquestra és interpretar obres de compositors contemporanis. Els darrers dos anys ha inclòs obres de Thomas Adès, Sally Beamish, Harrison Birtwistle, Victoria Borisova-Ollas, Tobias Broström, Britta Byström, Anders Hillborg, Molly Kien, Esa-Pekka Salonen, Sven-David Sandström i Jörg Widmann.

L'Orquestra Simfònica de la Ràdio Sueca connecta amb nou públic oferint concerts durant la temporada amb música de pel·lícules i videojocs populars, i crea periòdicament projectes innovadors amb destacats artistes de jazz, pop i rock, sovint dirigits per Hans Ek. L'orquestra també ofereix una sèrie de concerts per a joves.

La primera orquestra de la ràdio es va fundar l'any 1925, el mateix any que van començar les emissions radiofòniques a Suècia i des d'aleshores els concerts de l'orquestra han estat emesos per l'emissora. La formació va viure diverses refundacions durant els primers quaranta anys, però va prendre la seva forma definitiva el 1965, sota la batuta del seu primer director musical, Sergiu Celibidache. Dos anys més tard va rebre el nom oficial d'Orquestra Simfònica de la Ràdio Sueca. I des d'aleshores ha continuat desenvolupant-se sota la direcció de directors eminents, successivament: Herbert Blomstedt, Yevgeny Svetlanov, Esa-Pekka Salonen i Manfred Honeck.

Daniel Harding, director



© Julian Hargreaves

Dirigeix habitualment orquestres capdavanteres, com la Wiener Philharmoniker, Staatskapelle de Dresden i Concertgebouw Orchestra d'Amsterdam. Ha fet diversos enregistraments que han estat premiats, incloent-hi *Billy Budd* de Benjamin Britten amb la London Symphony Orchestra que va rebre el Grammy i els *Concerts per a piano núm. 3 i núm. 4* de Beethoven amb l'Orquestra Simfònica de la Ràdio Sueca i Maria João Pires.

Va començar a tocar la trompeta de nen, però a l'adolescència el va atreure la direcció. Als disset anys va dirigir *Pierrot lunaire* d'Arnold Schönberg amb un conjunt d'estudiants, i això el va dur a col·laborar com a assistent de Sir Simon Rattle amb la City of Birmingham Symphony Orchestra durant un any. Estada que va finalitzar dirigint ell mateix l'orquestra i que va significar el seu debut com a director professional.

L'agost del 2018 Harding i l'Orquestra Simfònica de la Ràdio Sueca van clausurar el prestigiós Festival Internacional d'Edimburg amb l'espectacular *Simfonia núm. 8* de Mahler, juntament amb els grans solistes internacionals Karen Cargill i Christopher Maltman. Al setembre es van presentar al festival Anima Mundi de Pisa i el novembre va iniciar una extensa fira europea amb concerts a Alemanya, Àustria, Suïssa i altres països. Daniel Harding també és un director d'òpera molt sol·licitat, amb compromisos habituals a La Scala de Milà, Staatsoper de Viena i al Festival d'Ais de Provença.

Com a director, està compromès a educar i inspirar el seu públic. Vol que els nens i joves tinguin l'experiència de la música directament amb un instrument a la mà i que el públic pugui aprofundir la seva relació amb la música per comprendre-la millor. *“El que miro d'aconseguir és que la música no sigui només una simple diversió”, afirma. “La música és una part implícita de les nostres vides, i crec que quan el públic se n'adona, l'escolta d'una manera diferent”.*

L'octubre del 2018 es va anunciar l'ampliació del contracte del director amb l'Orquestra Simfònica de la Ràdio Sueca i també exercirà com a primer director artístic. Aquest nou rol li atorga la responsabilitat general de la visió artística de la formació i l'oportunitat de crear nous formats de programes i idees per desenvolupar l'audiència i presentar la música clàssica d'una manera innovadora.

“Estem molt orgullosos que Daniel Harding dirigeixi la nostra orquestra. La seva passió, energia i creativitat sempre ens desafien a nosaltres i al nostre públic. També és un brillant ambaixador de la Ràdio Sueca, un luxe del qual poques empreses de radiodifusió poden gaudir. Amb Daniel Harding, l'Orquestra Simfònica de la Ràdio Sueca té un paper crucial a la vida musical, tant a Suècia com a l'estranger”, afirma Cilla Benkö, directora general de la Ràdio Sueca.

“Cada vegada és més estrany que la relació entre un director i una orquestra no solament pervisqui, en el decurs d'una dècada, sinó que també continuï aprofundint-se i creixent. També és extremadament poc usual amb una orquestra que té tanta intel·ligència i qualitat musical, però que clarament vol continuar desenvolupant-se”, afirma Daniel Harding sobre l'Orquestra Simfònica de la Ràdio Sueca.

També et pot interessar...

La Casa dels Cants

Diumenge, 22.05.22 - 12 h

Sala de Concerts

Cor Jove de l'Orfeó Català

Serena Sáenz i Anna Niebla, sopranos

Daniel Morales, baríton

Joan Seguí, orgue

Orquestra de Cambra Terrassa 48 (Quim

Térmens, concertino director)

Esteve Nabona, director

Obres de Fauré, Brahms i Mendelssohn

Preu: 20 euros

Mecenes d'Honor



Mecenes Protectors



Mitjans Col·laboradors



Col·laboradors

Armand Basi – Bagués-Marsiera Joiers – Balot Restauració – Calaf Grup – Cardoner Grup – Catalonia Hotels & Resorts – Coca-Cola – Col·legi d'Enginyers de Camins, Canals i Ports – Col·legi Oficial d'Òptics Optometristes de Catalunya – Deloitte – Eurofirms Group – FC Barcelona – Fundació Antiques Caixes Catalanes - BBVA – Fundació Caixa d'Enginyers – Fundació Castell de Peralada – Fundació Metalquímia – Helvetia Compagnia Suiza S.A. de Seguros y Reaseguros – La Fageda – Quadis – Saba Infraestructures, S.A. – Scasi Soluciones de Impresión S.L.

Amics Benefactors

Ascensores Jordà, S.A. – Fundació Antoni Serra Santamans – Inclos Interiorisme, S.L. – Morera Casablanca S.L. – Teatre Romea – Veolia Serveis Catalunya S.A.U. – Salvador Viñas Amat

Membres Palau XXI

M^a Dolors i Francesc – Elvira Abril – Pere Armadàs Bosch – Rosamaria Artigas i Costajussà – Marta Barnes – professor Rafael I. Barraquer Compte – Mariona Carulla Font – Lluís Carulla Font – Carlos Colomer Casellas – Isabel Esteve Cruella – Pere Grau Vacarissas – María José Lavin Guitart – Anna Saura Miarnau – Juan Manuel Soler Pujol – Daniela Turco – Joan Uriach Marsal – M^a. del Carmen Pous Guardia

An abstract painting featuring vibrant, wavy lines in shades of blue, orange, and white. The composition is dynamic, with the colors blending and swirling together to create a sense of movement and depth. The background is a deep, solid blue, which makes the other colors stand out.

PALAU
DE LA
MÚSICA
ORFEÓ
CATALÀ

